REGIONALNA IZBA OBRACHUNKOWA
W GDAŃSKU

RP/063/50/91/1/2023

Gdańsk, dnia 28 grudnia 2023 r.

Pan
Adam Ostrowski
Burmistrz Miasta Krynica Morska
Urząd Miasta Krynica Morska
ul. Górników 15
82-120 Krynica Morska

Szanowny Panie Wójcie,

wnioskiem z dnia 11 grudnia 2023 r., doręczonym do tut. Izby w tożsamej dacie zwrócił się Pan z prośbą o zajęcie stanowiska odnośnie problematyki związanej z finansowaniem kosztów dojazdu strażaków OSP w kontekście zróżnicowanych stanów faktycznych, w tym kosztów dojazdu na szkolenia.

W ocenie podanego zagadnienia kluczowe znaczenie mają przepisy art. 10 ust. 1 oraz ust. 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 2021 r. *o ochotniczych strażach pożarnych* (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 194 z późn. zm.).

W ust. 1 art. 10 ww. ustawy postanowiono, że - w ramach realizacji zadania własnego w zakresie ochrony przeciwpożarowej gmina zapewnia, stosownie do posiadanych sił i środków, ochotniczym strażom pożarnym:

1) obiekty, tereny, pojazdy i sprzęt specjalistyczny, środki ochrony indywidualnej, umundurowanie, w tym umundurowanie wyjściowe, i środki łączności oraz ich utrzymanie;

1a) finansowanie szkoleń innych niż wskazane w art. 11 ust. 1 oraz szkoleń z zakresu kwalifikowanej pierwszej pomocy;

2) ubezpieczenie strażaków ratowników OSP i kandydatów na strażaków ratowników OSP oraz członków i opiekunów młodzieżowych drużyn pożarniczych i dziecięcych drużyn pożarniczych, w tym ubezpieczenie grupowe, od odpowiedzialności cywilnej i od następstw nieszczęśliwych wypadków, podczas wykonywania powierzonych zadań;

3) badania lekarskie strażaków ratowników OSP przeprowadzane w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do udziału w działaniach ratowniczych;

4) badania lekarskie kandydatów na strażaków ratowników OSP przeprowadzane w celu stwierdzenia braku przeciwwskazań do udziału w szkoleniu podstawowym przygotowującym do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych;

Regionalna Izba Obrachunkowa w Gdańsku
ul. Wały Jagiellońskie 36, 80-853 Gdańsk
tel: (58) 301-86-45, fax: (58) 346-25-15
NIP 583-21-22-408 REGON 190134954
✉ gdansk@rio.gov.pl www.bip.gdansk.rio.gov.pl

5) wyżywienie strażaków ratowników OSP podczas prowadzenia działań ratowniczych, udziału w działaniach ratowniczych oraz akcjach ratowniczych, udziału w działaniach prowadzonych przez inne służby, inspekcje i straże trwających co najmniej 6 godzin, a także szkoleniach, ćwiczeniach i zawodach sportowo-pożarniczych trwających co najmniej 8 godzin.

Z kolei, w art. 10 ust. 3 ustawy *o ochotniczych strażach pożarnych* postanowiono, że strażak ratownik OSP ma prawo do bezpłatnych okresowych badań lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do udziału w działaniach ratowniczych. Zgodnie zaś z ust. 4 ww. art. 10 ustawy, kandydat na strażaka ratownika OSP ma prawo do bezpłatnych badań lekarskich stwierdzających brak przeciwwskazań do udziału w szkoleniu podstawowym przygotowującym do bezpośredniego udziału w działaniach ratowniczych.

W ocenie tut. Izby przytoczone wyżej przepisy należy intepretować w sposób ścisły, z zachowaniem wykładni gramatycznej z dodatkowym zastosowaniem wykładni systemowej zewnętrznej.

Należy przede wszystkim wskazać, że katalog zadań w zakresie ochrony przeciwpożarowej, które finansuje gmina, jest - **katalogiem zamkniętym**. W konsekwencji, gmina nie może ponosić wszelkich wydatków związanych z funkcjonowaniem ochotniczej straży pożarnej, a jedynie te wydatki, które dookreślił ustawodawca. W tym kontekście wynik wykładni gramatycznej nie pozostawia wątpliwości, że gmina nie jest uprawniona do ponoszenia wydatków na inne cele, aniżeli wyżej wymienione, co sprowadza się do wniosku, że nie ma podstaw do pokrywania wydatków dotyczących dojazdów strażaka OSP związanego z udziałem w szkoleniach, w tym w szkoleniach wymaganych odrębnymi przepisami dla funkcjonowania jednostki OSP w ramach KSRG.

Założenie powyższe pozostaje aktualne również w przypadku wydatków związanych z dojazdami w kontekście innych stanów faktycznych, w tym dotyczących uczestnictwa strażaka OSP w badaniu lekarskim i psychologicznym. Należy bowiem zauważyć (co wynika z ww. przepisów), że ustawodawca precyzyjnie wskazuje, że gmina finansuje w ramach zadania z ochrony przeciwpożarowej jedynie – badania lekarskie uprawnionych strażaków ratowników OSP i kandydatów na strażaków ratowników OSP. Z takiej konstrukcji przepisów trudno wnioskować aby ustawodawca umożliwił pokrywanie kosztów pośrednio związanych ze wspomnianymi badaniami lekarskimi. Co więcej, gdyby była taka wola ustawodawcy, to zapewne inaczej sformułowałby treść ww. norm prawnych. Założenie to jest o tyle istotne, że w polskim systemie prawnym istnieją rozwiązania legislacyjne, które w jednoznaczny sposób rozstrzygają m.in. kwestie ponoszenia kosztów dojazdu na badania lekarskie. W tym zakresie należy zwrócić uwagę na treść art. 229 ust. 3 ustawy z dnia 27 czerwca 1964 r. Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz. 1465) gdzie postanowiono, że: *Okresowe i kontrolne badania lekarskie przeprowadza się w miarę możliwości w godzinach pracy. Za czas niewykonywania pracy w związku z przeprowadzanymi badaniami pracownik zachowuje prawo do wynagrodzenia, a w razie przejazdu na te badania do innej miejscowości przysługują mu należności na pokrycie kosztów przejazdu według zasad obowiązujących przy podróżach służbowych.* Z powyższego wynika więc, że ustawodawca przewidział obowiązek pokrycia należności związanych z przejazdem na badania, lecz wyłącznie w odniesieniu do pracownika, a jednocześnie tylko w sytuacji, gdy chodzi o przejazd w celu przeprowadzenia badań do innej miejscowości, aniżeli miejscowość stanowiąca jego umowne miejsce wykonywania pracy.

Zatem, mając na uwadze przytoczone wyżej uwarunkowania prawne, a w szczególności prymat wykładni gramatycznej oraz uzupełniającą funkcję wykładni systemowej zewnętrznej, zdaniem tut. Izby, gmina nie powinna pokrywać z budżetu zarówno wydatków dotyczących dojazdów strażaka OSP związanych z udziałem w szkoleniach, jak i wydatków dotyczących innych dojazdów (niezwiązanych z realizacją zadań ustawowo przypisanych OSP), w tym na badania lekarskie, czy psychologiczne.

Jednocześnie pragnę podkreślić, że udzielone w ramach niniejszego pisma wyjaśnienia w zakresie stosowania przepisów o finansach publicznych są wyłącznie stanowiskiem Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku, która nie posiada kompetencji do dokonywania powszechnie obowiązującej wykładni przepisów prawa.

Z poważaniem

Signature Not Verified
Dokument podpisany przez Luiza Budner - Iwanicka; RIO w Gdańsku
Data: 2023.12.20 14:08:02 CET

Luiza Budner – Iwanicka
Prezes
Regionalnej Izby Obrachunkowej
w Gdańsku

Do wiadomości:
1) członkowie Kolegium w/m,
2) Wydział Kontroli Gospodarki Finansowej w/m,
3) Wydział Informacji, Analiz i Szkoleń w/m.
Publikacja: Biuletyn Informacji Publicznej Regionalnej Izby Obrachunkowej w Gdańsku.